

Režim dohľadu a systém správy a riadenia poisťovní podľa Solvency II

Daniela Katriková¹

Abstrakt

Príspevok sa zaoberá druhým pilierom projektu Solvency II, ktorý je zameraný na kvalitatívne požiadavky poisťovní. Úsilím druhého piliera je zabezpečiť implementáciu takého systému, ktorý bude schopný vykonávať pravidelný monitoring poisťovní, identifikujúč včas riziká, ktorým sú poisťovne pri výkone svojej činnosti vystavené a určiť stav, kedy bude orgán dohľad musieť zakročiť a následne zistiť príčinu tejto situácie. Architektúra Solvency II sa celkovo skladá z troch pilierov. Prvý pilier je na rozdiel od druhého piliera zameraný na kvantitatívne požiadavky, tak aby bola zaručená solventnosť poisťovní. Poisťovne sú povinné vykazovať minimálnu kapitálovú požiadavku a kapitálovú požiadavku na solventnosť. Súčasťou tohto piliera sú aj požiadavky na technické rezervy, členenie vlastných zdrojov a oceňovania aktív a záväzkov. Cieľom tretieho piliera, ktorý je označovaný ako trhová disciplína, zverejňovanie a vykazovanie, je oznamovať finančnú situáciu poisťovní orgánom dohľadu a zverejňovať požadované informácie v rámci transparentnosti podnikania v odvetví poisťovníctva, výsledkom čoho bude lepšia informovanosť o finančnej situácii týchto finančných inštitúcií nielen pre orgány dohľadu, ale i pre ostatné zainteresované subjekty, ako sú napr. poistení, štát alebo iné poisťovne. V rámci metodológie príspevku sme analyzovali dve základné oblasti, z ktorých sa skladá druhý pilier projektu Solvency II – kvalitatívne požiadavky a dohľad, a ktoré sú určujúce pre diskusiu. Prvou z nich sú orgány dohľadu a všeobecné pravidlá a systém správy a riadenia.

Kľúčové slová

poisťovne, Solvency II, kvalitatívne požiadavky, orgány dohľadu, systém správy

Abstract

The paper deals with the second pillar of Solvency II, which focuses on quality requirements of the insurance companies. Efforts of the second pillar is to ensure the implementation of such a system to be able to ensure regular monitoring of the insurance companies, identifying the risks in time to which insurance companies in carrying out their activities exposed and determine the condition where the supervisory authority must intervene and then find out the cause of this situation. Solvency II architecture consists of a total of three pillars. The first pillar is in contrast to the second pillar focuses on quantitative requirements, so as to ensure the solvency of the insurance companies. Insurance companies are required to report the Minimum Capital Requirement and the Solvency Capital Requirement. This pillar also includes requirements for technical provisions, classification of own funds and the valuation of assets and liabilities. The aim of the third pillar, the name of which is market discipline, disclosure and reporting is communicated to the financial position of insurance or reinsurance supervisory authorities and to disclose the required information in the transparency of business in the insurance sector, which will result in better information on the financial situation of these financial institutions not only for supervisors but also for other stakeholders such as. Insurance, State or other that are insure or insurance companies. As part of the methodology paper, we analyse two crucial areas which make up the second pillar of Solvency II - Qualitative Requirements and supervision, which are decisive for discussion. The first of them are supervisors and other general rules and system administration.

¹ Ekonomická univerzita v Bratislave, Fakulta hospodárskej informatiky, Katedra účtovníctva a auditorstva, Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, d.katrikova@gmail.com.

Key words

insurance, Solvency II, quality requirements, supervisors, management system

JEL classification

G21, G22, G29

1 Úvod

Od 1. januára 2016 sa stala záväznou pre poisťovne členských štátov EÚ smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia – *Solvency II*,² ktorej hlavným cieľom je vytvoriť také podmienky pri poskytovaní finančných služieb a produktov, ktoré zaručia bezpečné a dôveryhodné medzinárodné prostredie, ktoré bude základom finančnej stability v EÚ.

Vzorom pre vytvorenie novej regulácie v poisťovníctve sa stal Basel II, ktorý predstavoval prístup uplatňovaný v bankovníctve členských štátoch EÚ zameraný na meranie rizika a na alokáciu kapitálu bánk za účelom pokrytia týchto rizík. V platnosti bol od 1. januára 2007 do 31. decembra 2012. Po tomto období ho nahradil nový súbor regulačných pravidiel v bankovom sektore Basel III. Pri komparácii projektu Solvency II a Basel II zistíme, že medzi nimi existujú nielen podstatné rozdiely, ale nájdeme aj niekoľko spoločných znakov. Jedným spoločným znakom týchto regulácií je aj koncepcia založená na troch pilieroch, ktorá stanovuje *kvantitatívne požiadavky, kvalitatívne požiadavky a výkon dohľadu, transparentnosť vykonávaných transakcií a pravidlá zverejňovania informácií*.

2 Štruktúra projektu Solvency II

Projekt Solvency II je založený na troch pilieroch. Okrem stanovenia *kvantitatívnych požiadaviek* na kapitál (1. pilier) vo väzbe na podstupované riziká (poistné, kreditné, trhové a operačné) sú poisťovne povinné plniť *kvalitatívne požiadavky* týkajúce sa systému riadenia rizík a vnútornej kontroly a režimu dohľadu (2. pilier). Rovnako budú nastavené pravidlá trhovej disciplíny, ktoré určia *požiadavky na výkazníctvo a zverejňovanie informácií* nielen pre potreby regulácie, ale aj pre ostatných používateľov (3. pilier). (Meluchová, Mateášová, 2015).

V príspevku sa zaoberáme len druhým pilierom projektu Solvency II, ktorý je orientovaný na kvalitatívne požiadavky na kapitál poisťovní. Dôraz kladie na interné kontrolné systémy v poisťovniach a pravidlá pre riadenie rizík. Okrem toho je zameraný na činnosť orgánov dohľadu, ich právomoci a povinnosti, ktoré majú voči poisťovniam a ich vzájomnú medzinárodnú spoluprácu.

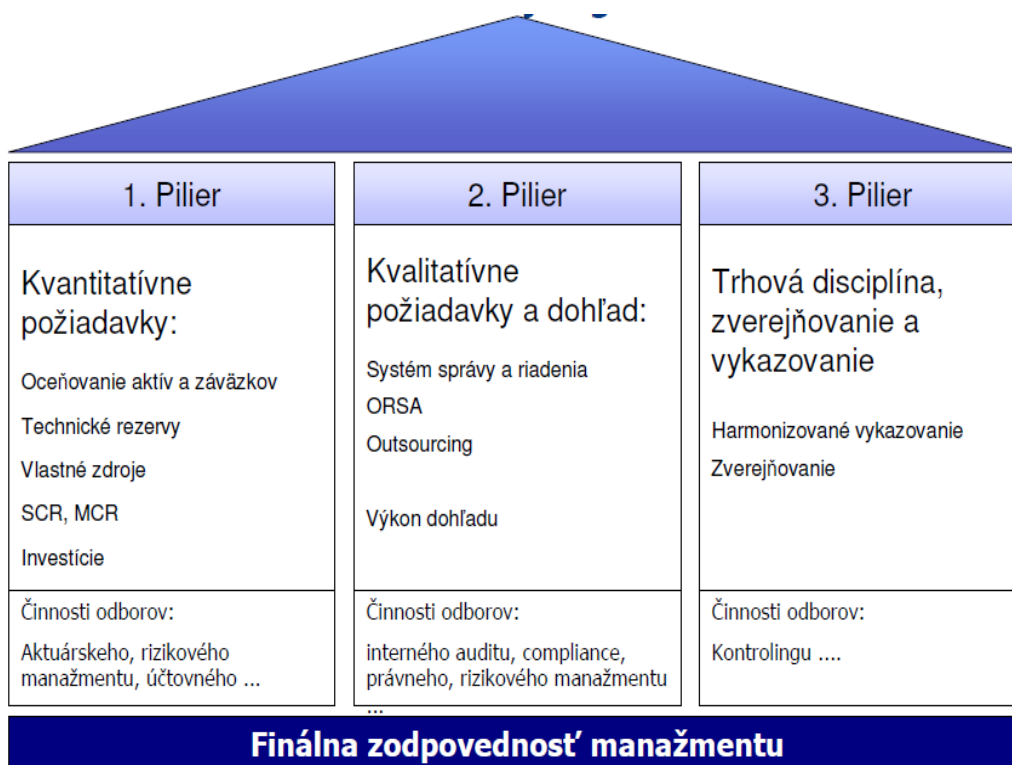
Súčasťou druhého piliera je okrem orgánov dohľadu a systému správy a riadenia aj odhad rizika a miery solventnosti – **ORSA** (angl. *own risk and solvency assessment*). ORSA je nástroj manažmentu rizík, ktorý vyžaduje od poisťovní, aby riadne posúdili krátkodobé a dlhodobé riziká³, ktorým sú vystavené a určili veľkosť vlastných zdrojov, potrebných na ich krytie.

ORSA reprezentuje názor poisťovní a ich pochopenie rizík, ktorým sú vystavené, celkovú potrebnosť solventnosti a držanie vlastného kapitálu.

² Smernica Solvency II sa stala záväznou nielen pre poisťovne, ale i pre zaist'ovne. Nakoľko na území Slovenska nepôsobí žiadna zaist'ovňa, zamerali sme sa v príspevku len na poisťovne.

³ ORSA skúma okrem rizík, ktoré sú kvantifikované v prvom pilieri smernice Solvency II (poistné, trhové, úverové, operačné a riziko likvidity) aj všetky ostatné riziká, ktorým čelia poisťovne pri výkone svojej činnosti.

Obr. 1: Štruktúra projektu Solvency II

Zdroj: NBS. *Solvencnosť II*. Dostupné na:http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohľad/ORM/Poistovnictvo/Solvencnost_II.pdf

3 Druhý pilier projektu Solvency II – kvalitatívne požiadavky a dohľad

Cieľom druhého piliera je zavedenie takého systému, ktorý bude zabezpečovať pravidelný monitoring poisťovní a bude vedieť v správnom čase identifikovať riziká, určiť stav, kedy orgán dohľadu bude musieť zakročiť a následne zabezpečiť vyšetrenie, prečo k danému stavu došlo. (Gajdošová, 2016).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (ďalej len „smernica Solvency II“) bola schválená 25. novembra 2009, ale k jej transpozícii sa pristúpilo až po jej novele smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/51/EÚ zo 16. apríla 2014 (ďalej len „smernica Omnibus II“).

V novelizovanej smernici Solvency II je druhý pilier spracovaný do dvoch oblastí:

1. **orgány dohľadu a všeobecné pravidlá** (článok 27 – 39),
2. **systém správy a riadenia** (článok 41 – 50).

Smernica Solvency II bola zapracovaná do národnej legislatívy poisťovníctva, prostredníctvom nariadení vydávanými NBS a zákona č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“).

3.1 Orgány dohľadu a všeobecné pravidlá

Orgány dohľadu v poistnom sektore nie sú v rámci členských štátov EÚ dosiaľ zjednotené. V niektorých krajinách vykonávajú tento dohľad *centrálne banky* (napr. Slovensko), v iných *ministerstvá* (napr. Španielsko) alebo *iné špecializované inštitúcie dohľadu*.⁴

⁴ Dohľad nad poisťovňami, vrátane dohľadu nad ich činnosťami, prináleží do výhradnej právomoci každého členského štátu EÚ.

Úplná harmonizácia orgánov dohľadu v členských štátoch EÚ nie je možná z viacerých dôvodov, napr.:

- rozdielny historický vývoj poistného trhu v jednotlivých krajinách,
- rozdielne miery regulácie poistovníctva,
- nejednotné daňové systémy,
- rozdiely v ponúkaných poistných produktoch,
- a iné. (Vávrová, 2012).

Predseda EIOPA⁵ Gabriel Bernardino sa domnieva, že projekt Solvency II predstavuje významný krok, ktorý môže v budúcnosti prispieť k harmonizácii orgánov dohľadu členských štátov EÚ. Prehľad orgánov jednotlivých krajín je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 1: Orgány dohľadu v poistovníctve členských štátov EÚ

Členský štát EÚ	Orgány dohľadu v poistnom sektore
<i>Belgicko</i>	Banking, Finance and Insurance Commission (CBFA)
<i>Bulharsko</i>	Financial Supervision Commission (FSC)
<i>Cyprus</i>	Insurance Companies Control Service (ICCS)
<i>Česko</i>	Česká národní banka (ČNB)
<i>Dánsko</i>	Finanstilsynet
<i>Estónsko</i>	Finantsinspektsioon
<i>Fínsko</i>	Vakuutusvalvonta
<i>Francúzsko</i>	Autorité de Contrôle des Assurances et des Mutuelles (ACAM)
<i>Grécko</i>	Private Insurance Supervisory Committee (PISC)
<i>Holandsko</i>	De Nederlandsche Bank
<i>Chorvátsko</i>	The insurance Company Supervisory Authority (ICSA)
<i>Írsko</i>	Irish Financial Services Regulatory Authority
<i>Litva</i>	Insurance Supervisory Commission of the Republic of Lithuania
<i>Lotyšsko</i>	Financial and Capital Market Commission
<i>Luxembursko</i>	Commissariat aux Assurances
<i>Maďarsko</i>	Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete
<i>Malta</i>	Malta Financial Services Authority
<i>Nemecko</i>	Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin)
<i>Poľsko</i>	Komisja Nadzoru Finansowego
<i>Portugalsko</i>	Instituto de Seguros de Portugal
<i>Rakúsko</i>	Finanzmarktaufsicht (FMA)
<i>Rumunsko</i>	Insurance Supervisory Commission (CSA)
<i>Slovensko</i>	Národná banka Slovenska
<i>Slovinsko</i>	Agencija za zavarovalni nadzor (AZN)
<i>Spojené kráľovstvo⁶</i>	Financial Services Authority (FSA)
<i>Španielsko</i>	Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones Ministerio de Economía y Hacienda
<i>Švédsko</i>	Finansinspektionen (FI)
<i>Taliano</i>	Instituto per la Vigilanza sulle Assicurazioni Private e di Interesse Collettivo (ISVAP)

Zdroj: spracované podľa <http://www.ceiops.eu/content/8/11/>.

⁵ Európsky orgán pre poistovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov vznikol 1. januára 2011 so sídlom vo Frankfurtu (Nemecko) ako právny nástupca Výboru európskych orgánov dohľadu nad poistovníctvom a zamestnaneckými penzijnými fondmi (CEIOPS) a prevzal všetky existujúce a prebiehajúce úlohy a zodpovednosti CEIOPS-u.

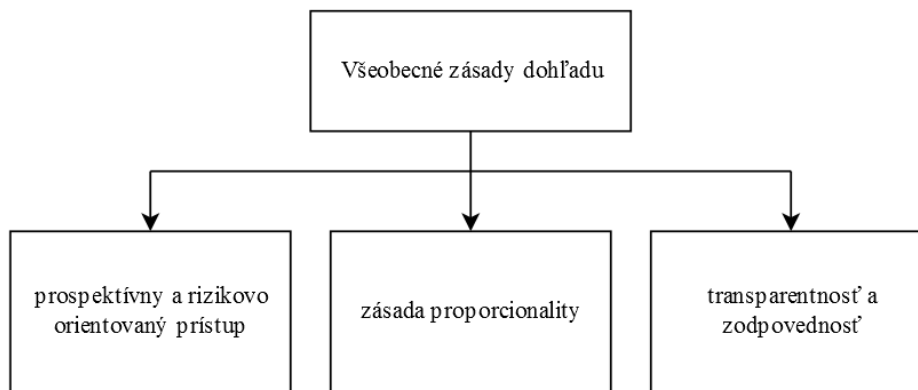
⁶ EÚ má v súčasnosti 28 členských štátov. Od roku 2017 sa tento počet zníži, nakoľko sa Spojené kráľovstvo odpojí od EÚ.

Hlavným cieľom orgánov dohľadu je ochrana poisťníkov a oprávnených osôb. Členské štáty EÚ musia zabezpečiť, aby orgány dohľadu pri výkone svojich úloh starostlivo zvažili možný vplyv svojich rozhodnutí na stabilitu dotknutých finančných systémov v EÚ.

Medzi všeobecné zásady dohľadu patrí:

- dohľad je založený na prospektívnom a rizikovo orientovanom prístupe, ktorý neustále overuje výkon poisťovacej činnosti,
- dohľad nad poisťovňami obsahuje vhodnú kombináciu kontrolných činností na diaľku i na mieste,
- členské štáty EÚ zaistia, aby sa požiadavky uplatňovali spôsobom, ktorý je primeraný povahe, rozsahu a zložitosti rizík spojených s činnosťou poisťovne,
- komisia zabezpečí, aby sa vo vykonávacích opatreniach zaistila zásada proporcionality a zaistilo sa tak primerané uplatňovanie smernice najmä u malých poisťovní.⁷

Obr. 2: Všeobecné zásady dohľadu

Zdroj: spracované podľa novelizovanej smernice Solvency II, čl. 29, ods. 1-4.

Dohľad nad poisťovňami, vrátane dohľadu nad činnosťou, ktorú vykonávajú prostredníctvom pobočiek alebo na základe slobody poskytovať služby, patrí do výlučnej právomoci domovského členského štátu.

Orgány dohľadu kontrolujú a hodnotia systém správy poisťovní, technické rezervy, kapitálové požiadavky, dodržiavanie investičných pravidiel a kvantitu vlastných zdrojov.⁸

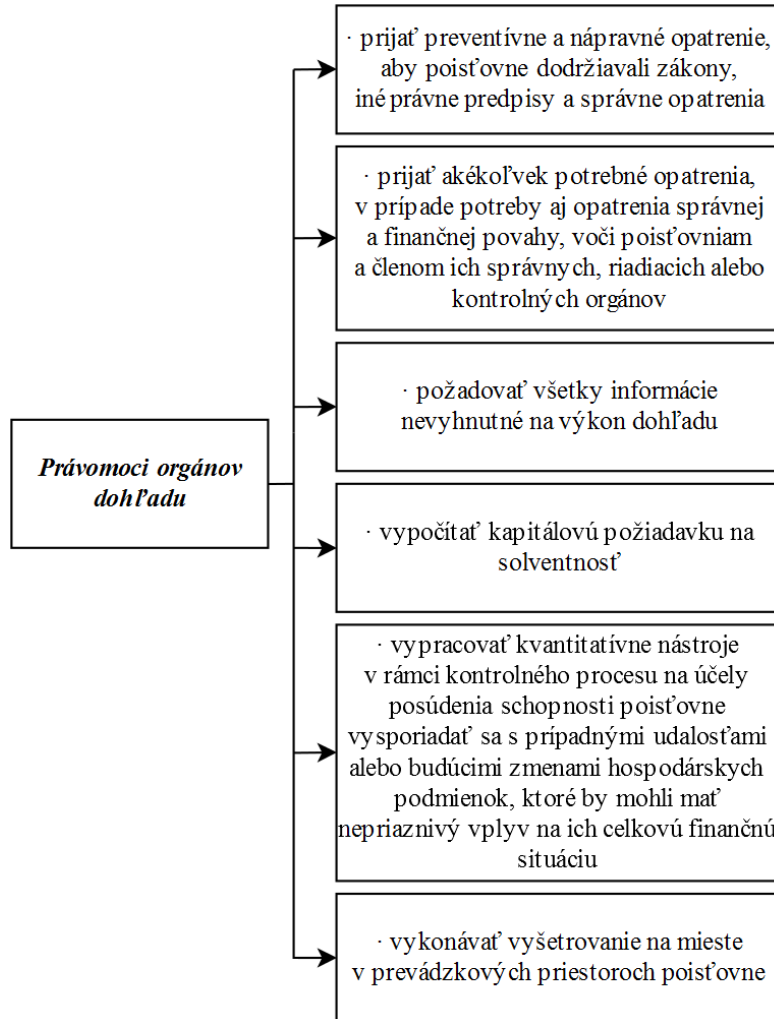
Okrem týchto činností sú orgány dohľadu povinné overiť, či poisťovne dodržiujú zásady obozretného podnikania, ktoré sú stanovené v smernici Solvency II. Členské štáty boli povinné zabezpečiť, aby poisťovne zverejnili tieto informácie:

- znenie zákonov, iných právnych predpisov, správnych opatrení a všeobecných usmernení v oblasti regulácie poisťovníctva,
- všeobecné kritériá a metódy použité v procese kontroly orgánom dohľadu,
- súhrnné štatistické údaje o kľúčových aspektoch uplatňovania rámca obozretnosti,
- spôsob výkonu možností stanovených v tejto smernici,
- ciele dohľadu a jeho hlavné funkcie a činnosti.

⁷ Smernica Solvency II, čl. 29, ods. 1-4.

⁸ Túto kontrolu vykonávajú orgány dohľadu v súlade s pravidlami stanovenými alebo postupmi dodržiavanými v členskom štáte podľa opatrení prijatých na úrovni Spoločenstva.

Obr. 3: Právomoci orgánov dohľadu

Zdroj: spracované podľa novelizovanej smernice Solvency II, čl. 34, ods. 1-5.

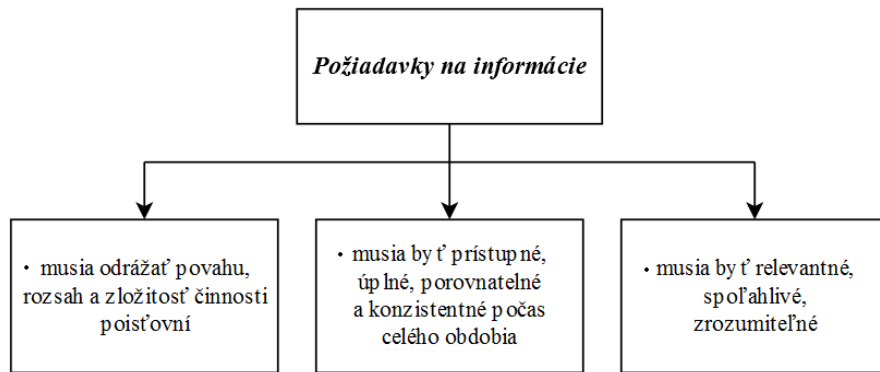
Poisťovne sú povinné predkladať orgánom dohľadu informácie potrebné na účely dohľadu. Obsahom týchto informácií sú:

- kvalitatívne a kvantitatívne prvky alebo ich vhodné kombinácie,
- historické, súčasné alebo očakávané prvky, alebo ich vhodné kombinácie,
- údaje pochádzajúce z vnútorných alebo vonkajších zdrojov alebo ich kombinácie.

Vďaka týmto poskytnutým informáciám môžu orgány dohľadu v rámci kontrolného procesu:

- hodnotiť systém správy uplatňovaný poisťovňami, vykonávané činnosti, zásady oceňovania uplatňované na účely solventnosti, rizík, ktorým poisťovne čelia, a systémy riadenia rizík a ich kapitálovej štruktúry, potrieb a riadenia,
- prijať akékoľvek náležité rozhodnutia vyplývajúce z výkonu ich práv a povinností v oblasti dohľadu.

Obr. 4: Požiadavky kladené na informácie poskytované poisťovňami a orgánom dohľadu

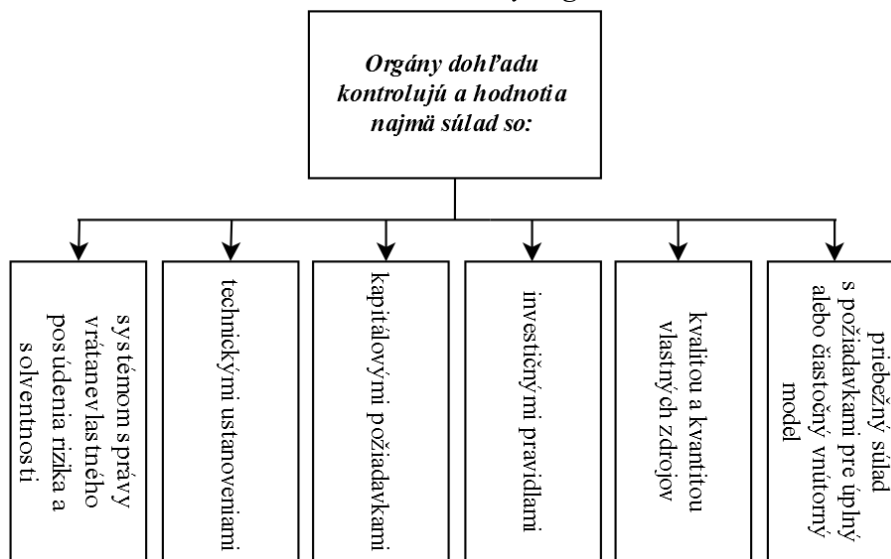

Zdroj: spracované podľa novelizovanej smernice Solvency II, čl. 35, ods. 4, písm. a)-c).

V kontrolnom procese sú orgány dohľadu sú povinné kontrolovať a hodnotiť:

- stratégie, procesy a postupy oznamovania, ktoré zaviedli poisťovne s cieľom dodržiavať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia prijaté smernicou Solvency II,
- kvalitatívne požiadavky týkajúce sa systému správy, posúdenie rizík, ktorým poisťovne čelia, a posúdenie týchto rizík vzhľadom na prostredie, v ktorom inštitúcie vykonávajú svoju činnosť.

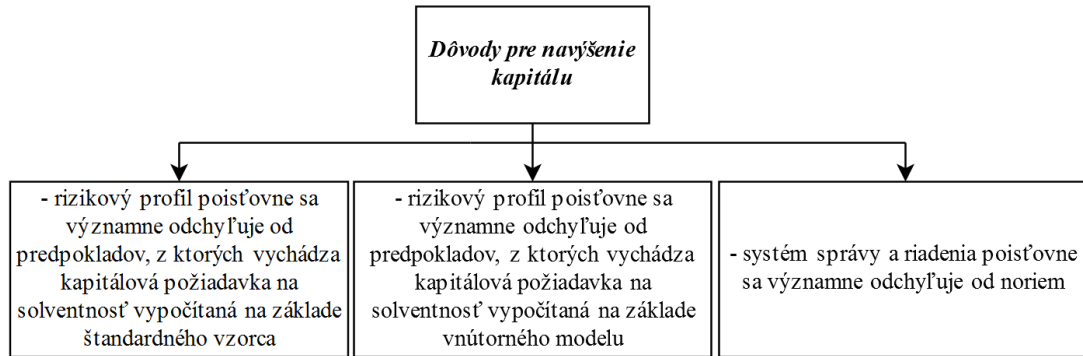
Obr. 5: Oblasti kontroly orgánov dohľadu

Zdroj: spracované podľa novelizovanej smernice Solvency II, čl. 36, ods. 2, písm. a)-e).

Tieto kontroly vykonávajú orgány dohľadu pravidelne. Aby boli schopné včas identifikovať zhoršujúcu sa finančnú situáciu v poisťovni, prípadne kontrolovať, ako sa uvedené zhoršenie rieši, musia si zvoliť vhodné kontrolné nástroje. Orgány dohľadu majú právo požiadať poisťovne o nápravu slabých miest alebo nedostatkov, ktoré boli zistené v kontrolnom procese. Orgány dohľadu môžu za výnimočných okolností stanoviť poisťovni navýšenie jej kapitálu, a to len prostredníctvom rozhodnutia s uvedeným dôvodom. Existujú tri dôvody, kedy môže nastať uvedená skutočnosť.

Obr. 6: Dôvody pre navýšenie kapitálu poisťovne alebo zaistovne

Zdroj: spracované podľa novelizovanej smernice Solvency II, čl. 37, ods. 1, písm. a)-c).

Kontrolu navýšenia kapitálu vykonávajú orgány dohľadu jedenkrát ročne. Ak poisťovne preukážu, že odstránili nedostatky, ktoré viedli k nariadeniu zvýšiť kapitál, môžu ho opäť znížiť. Kapitálové požiadavky na solventnosť vrátane navýšenia kapitálovej požiadavky nahradí neprimeranú kapitálovú požiadavku na solventnosť.

Poisťovne môžu zverovať výkon svojej činnosti iným poskytovateľom. V takejto situácii sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby:

- poskytovateľ služby spolupracoval s orgánmi dohľadu poisťovne v súvislosti so zvereným výkonom funkcií alebo činností,
- poisťovne, ich audítori a orgány dohľadu mali prístup k informáciám týkajúcich sa zverených funkcií alebo činností,
- orgány dohľadu musia mať zabezpečený prístup k prevádzkovým priestorom poskytovať služby a mať možnosť uplatňovať svoje prístupové práva.

3.2 Systém správy a riadenia

Poisťovne sú povinné mať účinný systém správy a riadenia, ktorý umožní spoľahlivé a obozretné riadenie ich činnosti a zároveň identifikovať a zhodnotiť povahu a rozsah rizík, ktorým sú vystavené pri výkone svojej činnosti. Systém správy a riadenia poisťovne sa skladá z nasledujúcich oblastí:

- požiadavky na odbornosť a vhodnosť osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu alebo majú iné kľúčové funkcie,
- riadenie rizík,
- vnútorná kontrola,
- vnútorný audit,
- funkcia aktuára (poistno-matematická funkcia)
- externé zaistenie služieb alebo činností (tzv. outsourcing).

Obr. 7: Štruktúra systému správy a riadenia poisťovne

Zdroj: spracované podľa novelizovanej smernice Solvency II čl. 41 – 49; implementovanej do zákona o poisťovníctve § 23 - § 30.

Odbornosť a vhodnosť osôb, ktoré skutočne riadia poisťovňu alebo majú iné kľúčové funkcie⁹ znamená, že tieto osoby musia spĺňať po celý čas výkonu svojej funkcie požiadavky ustanovené smernicou:

- majú náležitú odbornú kvalifikáciu, vedomosti a skúsenosti, ktoré im umožnia spoľahlivé a obozretné riadenie („odbornosť“),
- majú dobrú povesť a sú bezúhonné („vhodnosť“).

Poisťovne musia oznámiť orgánom dohľadu každú zmenu vo vedení, vrátane informácií súvisiacich s posúdením, že nové osoby spĺňajú požiadavky odbornosti a vhodnosti.

Druhou oblasťou systému správy a riadenia poisťovne je **riadenie rizík**.¹⁰ Poisťovne musia mať účinný systém riadenia rizík obsahujúci stratégie, procesy a postupy oznamovania potrebné na účely neustáleho zisťovania, merania, monitorovania, riadenia a oznamovania rizík, ktorým sú vystavené alebo ktorým by mohli byť vystavené. Tento systém riadenia rizík musí byť účinný a dobre začlenený do organizačnej štruktúry poisťovne. Vzťahuje sa na riziká, ktoré budú zahrnuté do výpočtu kapitálovej požiadavky na solventnosť¹¹, ale aj na riziká, ktoré nie sú zahrnutého do jeho výpočtu. Okrem toho sa vzťahuje minimálne aj na tieto oblasti:

- upisovanie rizík a tvorbu rezerv,
- riadenie aktív – záväzkov,
- investície, najmä deriváty a podobné záväzky,
- riadenie rizika likvidity a koncentrácie,
- riadenie operačného rizika,
- zaistenie a iné techniky zmierňovania rizika.¹²

Súčasťou systému riadenia rizík každej poisťovne je vlastné posúdenie rizika a solventnosti,¹³ ktoré je neoddeliteľnou súčasťou ich obchodnej stratégie, neustále sa zohľadňujúce v strategických rozhodnutiach. Povinnosťou poisťovní je vykonať vlastné posúdenie rizika a solventnosti pravidelne a bezodkladne po každej podstatnej zmene vo svojom rizikovom profile a následne informovať o výsledkoch orgány dohľadu.

Systém vnútornej kontroly,¹⁴ ktorý musia zaviesť poisťovne, zahŕňa nasledovné zložky.

⁹ Smernica Solvency II, čl. 42 - 43; implementácia do zákona o poisťovníctve § 24.

¹⁰ Smernica Solvency II, čl. 44 – 45; implementácia do zákona o poisťovníctve § 25 - § 26.

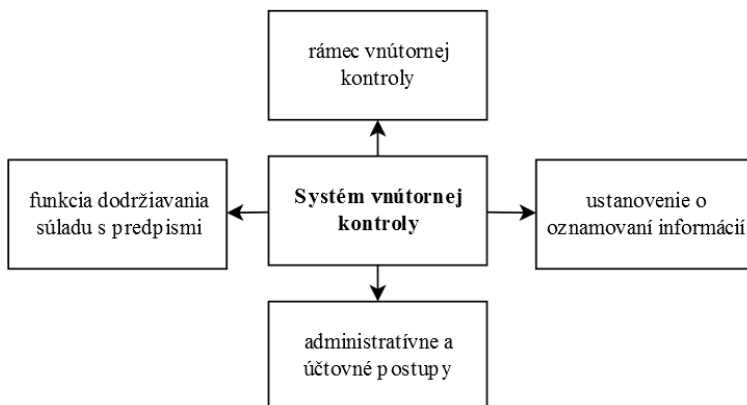
¹¹ angl. Solvency Capital Requirement – SCR.

¹² Ak poisťovne využívajú čiastočne alebo úplne vnútorný model, funkcia riadenia rizika je doplnená aj dodatočné úlohy, ktoré s ním súvisia.

¹³ Vlastné posúdenie rizika a solventnosti poisťovne neslúži na výpočet kapitálovej požiadavky na solventnosť.

¹⁴ Smernica Solvency II, čl. 46; implementácia do zákona o poisťovníctve § 27.

Obr. 8: Oblasti systému vnútornej kontroly

Zdroj: spracované podľa novelizovanej smernice Solvency II, čl. 46, ods. 1.

V rámci **vnútorného auditu**¹⁵ musia poisťovne zriadiť účinnú funkciu vnútorného auditu, ktorá bude obsahovať hodnotenie, či sú systémy vnútornej kontroly a ostatné prvky systému správy a riadenia primerané a účinné. Je nevyhnutné zdôrazniť, že táto funkcia musí byť objektívna a nezávislá od operačných funkcií. Tak isto sú povinné všetky zistenia ale i odporúčania vnútorného auditu oznámiť správnomu orgánu, riadiacemu orgánu alebo kontrolnému orgánu, ktorý stanoví a zároveň zabezpečí vykonanie príslušných opatrení.

Ďalšou zložkou systému správy a riadenia poisťovne je aj zriadenie účinnej **funkcie aktuárov**,¹⁶ ktorí majú dostatočné odborné znalosti a skúsenosti z oblasti poisťovnej a finančnej matematiky (primerané povahe, rozsahu a zložitosti rizík poisťovne) a sú schopní preukázať, že majú náležité skúsenosti zodpovedajúce platným odborným a iným normám. Ich úlohou je:

- koordinovať výpočet technických rezerv,
- zaistiť primeranosť používaných metodík a podkladových modelov,
- posúdiť vhodnosť a kvalitu údajov použitých na výpočet technických rezerv,
- porovnať najlepšie odhady so skutočnosťou,
- poskytovať informácie správnomu orgánu, riadiacemu orgánu alebo kontrolnému orgánu a spoľahlivosti a vhodnosti výpočtu technických rezerv,
- dohliadať na výpočet technických rezerv,
- vyjadriť stanovisko k celkovej koncepcii upisovania,
- vyjadriť stanovisko k vhodnosti zaistných zmlúv,
- prispievať k účinnému vykonávaniu systému riadenia rizík, najmä pokiaľ ide o konštrukciu rizík, ktoré sú podkladom k výpočtu kapitálových požiadaviek.

Externé zaistenie služieb alebo činností¹⁷ znamená, že poisťovne naďalej plne zodpovedajú za plnenie všetkých svojich povinností, ak si dávajú zverovať výkon funkcie alebo akékoľvek poisťovacie činnosti inej osobe. Externé zaistenie kritických alebo dôležitých operačných činností sa neodporúča vykonávať, ak by viedlo k:

- podstatnému zhoršeniu kvality systému správy a riadenia príslušného podniku,
- nadmernému zvýšeniu operačného rizika,
- zhoršeniu schopnosti orgánov dohľadu kontrolovať, či podnik dodržiava svoje záväzky,
- narušeniu nepretržitého poskytovania uspokojivej služby poisťovníkom.

Poisťovne musia včas informovať orgány dohľadu, ak si dajú externe zaistiť kritické alebo dôležité činnosti.

¹⁵ Smernica Solvency II, čl. 47; implementácia do zákona o poisťovníctve § 28.

¹⁶ Smernica Solvency II, čl. 48; implementácia do zákona o poisťovníctve § 29.

¹⁷ Smernica Solvency II, čl. 49; implementácia do zákona o poisťovníctve § 30.

4 Záver

Meniace sa podmienky na finančných trhoch, ktoré boli spôsobené vyššou mierou globalizácie a vzájomnou integráciou, ovplyvnili sektor bankovníctva i poisťovníctva. Jednou z reakcií na zmeny v trhovom prostredí bolo v poisťovníctve prijatie projektu Solvency II, ktorý nahradil dovtedy platný projekt Solvency I. Nedostatky Solvency I spočívali v tom, že nedokázal reagovať na nové trendy rozvoja informačných a komunikačných technológií, sofistikované matematicko-štatistické metódy a nové prístupy k simulácií rizikových scenárov pre potreby vykazovania solventnosti.

Cieľom novej regulácie, ktorá sa stala záväznou pre poisťovne pôsobiace v členských štátoch EÚ od 1. januára 2016, je vyššia miera ochrany poistených, investorov a ďalších oprávnených osôb na finančnom trhu. Zámerom Solvency II je nastaviť ďalší vývoj v oblasti dohľadu nad obozretným podnikaním, v oblasti poistnej a finančnej matematiky a systému správy a riadenia rizík; a tak zvýšiť medzinárodnú konkurencieschopnosť, dôveryhodnosť a finančnú silu poisťovní v rámci EÚ.

Projekt Solvency II má svoju vlastnú štruktúru, ktorá sa skladá z troch pilierov, v rámci ktorých sú riešené kvantitatívne požiadavky na kapitál (1. pilier), kvalitatívne požiadavky (2. pilier) a požiadavky na výkazníctvo a zverejňovanie informácií (3. pilier). V príspevku sme sa zamerali na jeden z týchto pilierov, konkrétne na druhý, v rámci ktorého sú riešené dve hlavné oblasti, a to orgány dohľadu a všeobecné pravidlá a systém správy a riadenia. Je potrebné zdôrazniť skutočnosť, že orgány dohľadu nie sú v rámci členských štátov EÚ dodnes harmonizované. Dôvody sú viaceré, napr. rozdiely v historickom vývoji poistného trhu v rámci krajín, v mierach regulácie poisťovníctva, v daňových systémoch, v ponuke poistných produktov a iné. Systém správy zahŕňa v sebe podľa Solvency II požiadavky na odbornosť a vhodnosť osôb, ktoré riadia poisťovňu alebo majú v rámci nej iné dôležité funkcie, riadenie rizík, vnútornú kontrolu a vnútorný audit, funkciu aktúára a outsourcing.

Nakoľko smernica Solvency II je záväzná pre poisťovne pôsobiace v členských štátoch, museli členské štáty prijať pod záštitou orgánov dohľadu smernicu do svojich národných legislatív. Na Slovensku bola transpozícia vykonaná Národnou bankou Slovenska. Jednotlivé ustanovenia smernice boli prevzaté do nového zákona o poisťovníctve, ktorý predstavuje najdôležitejšiu právnu normu v rámci poistného sektora. Zámerom príspevku boli overiť, či existuje priamoúmerná prepojenosť medzi nadnárodnou a národnou legislatívou poisťovníctva.

Literatúra

- [1] Barbour, A. (2016, February 1). Changing regulatory capital regimes: implications and market reactions. Retrieved April 5, 2017, from [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-changing-regulatory-capital-regimes/\\$FILE/ey-IGLN-viewpoints-changing-regulatory-capital-regimes.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-changing-regulatory-capital-regimes/$FILE/ey-IGLN-viewpoints-changing-regulatory-capital-regimes.pdf)
- [2] Becherer, D. (2012, December 16). An actuarial view of market consistency. Retrieved April 5, 2017, from <http://www.solvencyiiwire.com/an-actuarial-view-of-market-consistency/64053>
- [3] Gajdošová, Z. (2016). Význam a dôvody pre vznik novej regulácie Solvency II. *Mladá veda AIESA*, 12-21.
- [4] Lindberg, D. L., & Seifert, D. L. (2015). Risk Management in the Insurance Industry: A Comparison of Solvency II to U.S. Insurance Regulations. *Risk Management in the Insurance Industry: A Comparison of Solvency II to U.S. Insurance Regulations*, 1-11. Retrieved from <http://www.insuranceissues.org/PDFs/382LS.pdf>
- [5] Meluchová, J., & Mateášová, M. (2015). Nové pravidlá pre nastavenie finančnej stability bánk a poisťovní. *Ekonomika a informatika*, roč. 13, č. 2.
- [6] Orgány dohľadu v poisťovníctve v členských štátoch EÚ. (2017, March 4). Retrieved from <http://www.ceiops.eu/content/8/11/>

-
- [7] NBS. Solventnosť II. (2010, September 8). Retrieved from http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Dohlad/ORM/Poistovnictvo/Solventnost_II.pdf
- [8] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solvencia II). (2009, November 25). Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0138&from=CS>
- [9] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/51/EÚ zo 16. apríla 2014 (Omnibus II), ktorou sa menia smernice 2003/71/ES a 2009/138/ES a nariadenia (ES) č. 1060/2009, (EÚ) č. 1094/2010 a (EÚ) č. 1095/2010 v súvislosti s právomocami európskeho orgánu dohľadu (Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov) a európskeho orgánu dohľadu (Európsky orgán pre cenné papiere a trhy). (2014, April 16). Retrieved from http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2014.153.01.0001.01.SLK
- [10] Vávrová, E. (2012, April 4). *Regulatorní opatření Solvency II v kontextu současné finanční krize*. doi:<http://www.opf.slu.cz/aak/2012/04/Vavrova.pdf>
- [11] Zákon č. 39/2015 z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom č. 359/2015 Z. z., zákonom č. 437/2015 Z. z. a zákonom č. 125/2016 Z. z. . (2015, March 14). Retrieved from http://www.nbs.sk/_img/Documents/Legislativa/UplneZneniaZakonov/Z0392015.pdf